

LIST PTH DO PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ANDRZEJA DUDY

Wielce Szanowny Panie Prezydencie,

W imieniu Polskiego Towarzystwa Historycznego czujemy się w obowiązku zaapelować do Pana Prezydenta o powstrzymanie się od podpisania nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej.

Przyjęta przed kilkoma dniami przez parlament Rzeczypospolitej ustawa, oprócz słusznej walki z używaniem nieprawdziwego w kontekście historycznym pojęcia „polskie obozy śmierci” i posądzeniami o kolaborację państwa polskiego z okupantem niemieckim w czasie II wojny światowej, zawiera postanowienia wywołujące obawy co do penalizacji opinii wyrażanych w trakcie dyskusji nad ludzkimi zachowaniami, reakcjami oraz postawami w okresie wojny. Dotyczy to szczególnie zachowań Polaków wobec Żydów w czasie Holokaustu. Penalizacji co prawda nie podlegają badania naukowe i twórczość artystyczna, ale sens prowadzenia badań historycznych polega właśnie na przedstawianiu ich wyników opinii publicznej.

Stoimy na stanowisku, że dla Polski cenne jest zainteresowanie międzynarodowego środowiska historycznego badaniami naszej historii. Pragniemy zwrócić uwagę, że przyjęta ustawa, oprócz szkód wizerunkowych naszego państwa może w znaczący sposób ograniczyć zainteresowanie międzynarodowego środowiska historyków wspólnymi badaniami na przeszłością Polski i ograniczyć skutki dotychczasowych działań Polskiego Towarzystwa Historycznego w tym zakresie.

Pragniemy jednocześnie podkreślić, że nie ma najmniejszej wątpliwości, iż Polska była ofiarą brutalnej okupacji nazistowskiej, jednak nowelizacja ustawy o IPN wykracza daleko poza problem ochrony wizerunku naszego kraju, tworząc tematy tabu i zagrażając jakości prowadzenia badań historycznych w wielu placówkach i katedrach naukowych. Nawet jeśli pewne zagadnienia z przeszłości są trudne i bolesne, to na wspólnocie historyków spoczywa odpowiedzialność

rzetelnej ich analizy. Wejście w życie ustawy w tym brzmieniu byłoby olbrzymią szkodą zarówno dla wizerunku Polski na świecie, jak i naszej wspólnoty narodowej.

Przykro nam stwierdzić, że aktualne pozostają zastrzeżenia, jakie wyraziliśmy w oświadczeniu Zarządu Głównego PTH z dnia 3 lutego 2014 r. w trakcie prac przygotowawczych do zmian ustawy o IPN. Pozwalamy sobie tekst tego stanowiska przesłać w załączeniu do niniejszego listu.

Stoimy na stanowisku, że należy ponownie przedyskutować treść ustawy. Prosimy Pana Prezydenta o stworzenie takiej możliwości poprzez jej zawetowanie.

Warszawa, 2 lutego 2018 r.

Za Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego
Prezes PTH prof. dr hab. Krzysztof Mikulski